

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 Egész évre . . . 10 ft — kr.
 Félévre . . . 5 — —
 Negyedévre . . . 2 — 50 —
 Egy hóra . . . 1 — —
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden köz-
 emény a szerkesztőségbe (Főter 1828. sz.)
 barmintre küldendő.

Előfizethető helyben:
 Telegr. K. Lajos könyvkereskedésében
 és a kiadóhivatalban. (Főter 1828. sz.
 alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÓNYA.

MEGJELEN NAPONKINT PÉNTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:

Négy hasznos petit sorért 5 kr. Nagyobb
 terjedelmű a többesrövi hirdetések a ki-
 szerítési jutányos áron vételekkel. Helyeg-
 y minden külön beígátást 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
 újsónapság sora 50 kr.

Nyitlári közlemények minden petit sora
 50 krajtár.

Hirdetések fölvetésének a szerkesztőség-
 ben és kiadóhivatalban. Főter 1828. sz.
 alatt.)

Kéziratok nem adának vissza

A függetlenségi eszme.

Debreczen, 1895. jun. 6.

Minden igaz függetlenségi és 48-as
 párti ember teljes hitével meg van arról
 győződve, hogy Magyarország független-
 ségének semmi sem áll útjában.

De ez a meggyőződés nemcsak a
 mi pártunké ma már, hanem tért hódít
 az mindenfelé; ott él az már sok olyan
 hazafinak a szívében, a kik eddig Tamá-
 sok voltak.

Ezek ma még némák ugyan, de már
 hisznek. El fog jönni az az idő, a mikor
 országos közutadttá lesz ez a meggyőző-
 dés, a mit nyomon fog követni az általa-
 nos és hangosan nyilvánuló óhaj, majd
 a követelés — az eszme valószínű fog.

Hogy terjed és érik az eszme, az
 bizonyos; erre mutat az is, hogy ellen-
 feleink szelidebbek és szerényebbek let-
 tek, mert még azok is, a kik nem oly
 régen gunyt üztek a függetlenség, mint
 — szerintök — kivihetetlen eszme
 hangoztatásából, ma már beismernek és
 elfogadják legalább annyit, hogy minden
 magyar ember lelki szemei előtt ott le-
 beg, mint végczél, Magyarország függet-
 lensége.

A közjogi alapon álló pártok mind-
 azáltal kivihetetlennek tartják Magyaror-
 szág függetlenségét olyan akadályok miatt,
 a melyeket elhárítani szerintök nem lehet.

Mi is látjuk azokat az akadályokat,
 csakhogy más szemmel nézve, mert mi
 azt is látjuk, hogy festett várak és papir-
 erősségek vannak elibünk tolvaj, a me-
 lyeket az első szél elsöpör. Minket nem
 ejtenek illuzóba a Potemkin-féle deko-
 rációk.

Jól tudjuk, hogy veszedelmes és ha-
 mis madár volt hajdan a kétéjú sas de
 szárnyát szegte a történelem.

Nézük csak: mi a különbség a
 régi és a mai Ausztria között? Igen,
 mert az a csodamadar Ausztriát szokta
 ránk fektetni, ha megharagudott s ma
 is azt mutogatja mumusként.

A régi Ausztria feje volt a német

Bundnak; onnan kizárták 1866-ban;
 öt évvel később a német tartományok
 egységes birodalmá forrtak össze;
 bizony oda vissza nem ereszt többé a
 német császár Ausztriát, ha csak ugy
 nem, hogy bekebelezi a birodalomba.

A régi Ausztriának hü jobbgyái
 voltak a csehek annyira, hogy még az
 50-es években is pompás segédcapatul
 használhatta őket a mi elnyomatásunkra.
 Ma ezek követelik Csehország független-
 ségét s cseh királyt akarnak koronázni.
 Segitse az Isten őket feltett szándékukban!

A galicziai lengyelekről jól tudjuk,
 hogy a szívük mi hozzánk húz; az istria
 olaszokról meg nem tudjuk, hogy na-
 gyon lelkesednének az egységes Ausz-
 triáért.

Hol van tehát Ausztriának az ereje,
 melyre támaszkodhatnak a reakció, ha
 ismét a magyarok függetlenségi törekvé-
 seinek elnyomására akarná felhasználni?
 A kisebbséget tevő német ajku alattva-
 lókban? Hiszen ezeknek meg egy te-
 kintélyes része a nagy német birodalom
 felé gravitál.

Ilyen konstellációk mellett lehet-
 len feltennünk, hogy a reakció a nem-
 zet többségének akaratával szemben meg
 merné ismételni a t a veszedelmes játé-
 kot, a melyet 1848-ban a magyar alkot-
 mány elkobzása végett kezdett; különö-
 sen ha meggondoljuk, hogy a játék meg-
 nyerése neki magának akkor sem sike-
 rült s ha hozzá vesszük, hogy a muszka
 százsor is megbánta, hogy akkor az egy-
 szer kirántotta a csávából.

Ki állana tehát utjába Magyarország
 függetlenségének, ha a nemzet ugy akar-
 ná? Talán maga a király?

Ezt mi nem hisszük.

Hát önkormányzatiak hiszik-e?

Ha igen, akkor bírálják el: melyik
 párt tesz fel több jót a királyról? Ha
 pedig ezt önkormányzatiak hiszik, akkor miért
 ellenzik az eszme megvalósítását?

Fel szokták hozni álokoskodással
 ilyenkor, hogy Magyarországnak szüksége

van Ausztriára, mert magában gyenge
 volna.

Hát hiszen szívesen elfogadjuk és
 viszonzozuk mi az Ausztria segítségét,
 de csak szövetség alakjában. Legyen a
 mostani hármas szövetségből négyes szö-
 vetség, melynek tagjai lennének:

Magyarország, Ausztria, Németország
 és Olaszország.

Ennek így van értelme, de annak,
 hogy mi Ausztriával közös tából együnk,
 csak azért, hogy neki joga legyen a jó
 falatokat kiszedni előlünk, semmi értel-
 me nincs.

Debreczen város polgárai nem soká-
 ra a szavazó urnához járulnak; kívána-
 tos azért, hogy mindnyájan vessenek szá-
 mot meggyőződésükkel és lelkiismeretök-
 kel, mielőtt oda járulnának; mert a
 haza oltára is szent, mint az ur asztala,
 melyhez csak megtisztult lélekkel lehet
 közelíteni.

Elérkezett a politikai poenitentialis hét.

Ne vegyék könnyelműen a legszebb
 polgári jog gyakorlását, ne engedjék meg-
 győződésüket önző egyéni érdekek,
 avagy hatalmi pressio által befolyásolni,
 hanem járuljanak mindannyian, kivétel
 nélkül, a szavazó urnához s ez esetben
 miénk a diadal!

S — n I — n.

Programmbeszéd.

Debreczen, jun. 6.

Ha az önképzőkör elnököt választ, hát a
 nagy bizalommal megtisztult ifjú férfi a tanu-
 lóiúság előtt programmbeszédet tart.

Ez a beszéd bizonyára sok gonddal ké-
 szült, tetszéssel fogadják és a kör diszkönyvé-
 be ictatják be.

Ha valakit fölléptetőnek képviselő-jelölt-
 nek, hát az rendszerint, szintén tart program-
 mbeszédet. Ezt a programmbeszédet sok ember
 előtt szokás elmondani s többnyire a jelölt
 urak nyomtatják ki a saját költségükön.

A debreczeni harmadik kerületi kormány-
 párti jelöltjének beszédét nem hallgatták sokan
 és nem nyomtatják ki sehol. Az a gymnázista
 gyerek, a ki az önképzőkörben programbe-
 szédet mondott, husz év múlva is rátalál arra

Hiába, az újabb kérvény is teljes három
 hóg hevert elintézetlenül. Közben azonban
 mindent elkövettek a szülők, hogy fuk szá-
 nandó állapotán valahogyan könnyítsenek. Zseb-
 kendők, harisnyák egyre-másra mentek s mind-
 kettőre nagy szükség is volt, Kossuth a föld-
 szinti szoba hűvös padozatától náthát kapott.
 A fogoly legkisebb óhajata parancs volt a jó
 anyának, kinek gondoskodása megtudta találni
 a módját, hogy minduntalan kedveskedjék va-
 lamivel a szerényen szabadkozó jó fiúnak. Kos-
 suth különösen görögünyire vágyódott anyja
 nyomban egész táll gyümölcsessel lepte meg,
 mellé két palacska valódi tokajival.

Azonban a gyümölcsöt is előbb a causa-
 rum directorának kellett megvizsgálnia, ha vaj-
 jon nem forradalmi izü-e, mielőtt kimondta
 volna reá a »frei passirt-ot. Természetesen a
 gyümölcsféle elrothadt míg odaért, másik felét
 pedig erősen megdézsmálta a hivatalos kóstol-
 gátás s így a fogoly sokkal tanácsosabbnak
 vélte gyümölcs helyett könyveket kérsni s azon-
 nal ki is jegyezte magának, mely auctoroktól
 óhajata legszívesebben olvasni, sorból említve
 Jösi-át, akkori kedvenc regényiróját. Büttler
 »Hudibras-át, Pope »Dunciade-át, Lesage
 »Gil Blas-át, továbbá a Don Quichotte-ot.
 Pindart, Horácot, Göthét, Schillert, Corneillet
 és Racinet-et, Beranger »Chanson-ait, Addison
 »Cato-át, Milton, Byron, Bulwert,
 Cooper, George Sandot, Berzsenyit, Kőlcseyt
 és Vörösmartyt.

Könnyű is volt ezt egy egy lélekzetre el-
 mondani. De csak a legjamborabb naivs g ke-
 csegetelhette magát a kívánatok könnyű telje-
 sítésével. Hiszen aig egy-két levélváltás után
 az ország és birodalom nyugalma felett örködő
 eber politikai gondviselés azt is megszabta,
 hogy Kossuth szülői leveleiket ne otthon, de
 benn az irodában egy directorális fiscalis je-
 lenletében írják meg, még pedig általok megje-

a kör diszkönyvében. Dr. Kola János nem ta-
 lál rá a beszédjére sehol ma sem, husz év
 múlva sem.

Tessék csak figyelni.

Ha valaki elesik télen az utcán, fölkel
 és sietve töröli le a havat magáról. Ne lássák,
 ne nevéssék, ne legyen nyoma se.

Ha valaki a szivar égő végét szippantja
 meg, bizonyára óvakodni fog ennek megismét-
 lődésétől.

Igy tökéletesedik minden s innen van az,
 hogy a ballekőszókat, a baklővés-keket min-
 denki iparkodik elsimítani, elfeledtetni, légyen
 az illető mindjárt képviselőjelölt is.

Önök, a kik nem voltak abban a szeren-
 csés helyzetben, hogy ott lehessenek Kola
 János ur programmbeszédén, fojtsták el ma-
 gukban nagy kíváncsiságukat és térjenek
 napirendre a dolgok fölött, mert mi nem akar-
 juk olvasóinkat történelmi kivonatokkal un-
 tatni.

Járt Ön a harmadik gymnaziumba nyá-
 jas olvasó? Ha igen, akkor Ön okvetlenül
 Horváth Mihály történelmét tanulta dió-
 héjban.

Milyen osztályzata volt Önnek a történe-
 lemből?

Hát ha nem bukott meg, bizonyára tudni
 fogja azt a történelmet kivonatosan.

No, ha tudja, ugy hát tudja Kola János
 ur programmbeszédjét is betevé, kivülről. A
 beszédből a történelemnek csak azok az ese-
 ményei hiányoztak, melyek D ó z s a György
 megsütéséről, Zách Klárának lófarkon való
 meghurcolásáról, Vazul herczegnek megsüke-
 títéséről és Kapisztrán János születési viszo-
 nyairól szólnak. Ön tudhatja a történelemből,
 hogy Vazul herczegnek izzó ölmet öntöttek a
 fülebe s hogy Kapisztrán János Capestrenóban
 született.

Amint látható, ezek nagyon érzékeny
 dolgok s a hatás kedvéért mindenesetre kár
 volt a programmbeszédből kimaradniok.

Mindezekből azt a meggyőződést is me-
 ritheti, hogy semmi sem könnyebb ugyszól-
 ván, mint egy programmbeszédet elmondani.
 Ezek után nem lesz csodálatos, ha a képi-
 selőjelöltek legközelebb Mocznik algebráját,
 Schiller fordított verseit, vagy a kishérsi mén-
 telepről nyomtatásban napvilágot látott tanul-
 mányt mondják el programmbeszéd gyanánt.

A fin de siècle korában semmi sem kü-
 lönös, semmi sem lehetetlen.

Manapság programmbeszéd nélkül is le-
 het valaki képviselő.
 Mért ne?

lölt papírra, nehogy otthon netalán sympathi-
 kus tintával irhassanak. S ettől fogva Kossuth
 jó öreg anyja mindig személyesen jelent meg
 a marczona hadiak közt az irodában s mint-
 hogy a katonai kormány a magyar nyelvet
 nem igen értéte, előbb minden levelet áfor-
 dította németre s aztán tetészése szerint törlött
 rajtok. Mikor pedig a derek matróna feltűt
 és kényeztető anyai gondja arra is kiterjedt,
 hogy fogoly fának ruganyos derekáját küld-
 jön be, ezt csak ugy engedték meg, ha a derek-
 aljat directorialis fiscalis Czinege, később Da-
 ruváry — szállásán, annak szemeláttára töltik
 meg. Megtörtént, hogy Wesselyni ajándékát,
 egy üveg gyújtó-masínát, melyet azért küldött
 be Kossuthnak, hogy helyettesítse a mellre
 ártalmasan ható kénkö masínát, melyet egy jó-
 akaratu katonatiszt át is vett, 8 nap múlva
 returizozták, mert nem a directoralis utján lett
 beküldve.

Különben, hogy ez időben még maga
 Kossuth sem hitte, hogy huzamosabb ideig
 fogja fogyasztani az állam kenyerét, kitűnik
 abból, hogy miután hasztalan igekezett szülőit
 rábírsni, hogy a nyarat valamely fürdőhelyen,
 p. o. Balaton-fürdőben töltsék, maga is rendel-
 kezett a közelgő augusztusi nyegre uj szál-
 lás fölveteléről, kikötte mindenekelőtt, hogy az
 az északon ne fekdűjek, »Isten s igazságunk
 a mi birodalmunk», s szavakkal fejezi be le-
 velét, melyek biztató világításban mutatják
 meg nem tört reményeit a mielőbbi — de
 sajnos, oly sokára buzódott — szabadsárra.

És az öreg Kossuthék kitelhetetleg meg is
 felelték a megbízatásnak. A Csepessányi féle
 házban vettek fel szállást, az akkor még való-
 ségos sártengert képező Kerepesi-út és Sip-
 utca sarkán. De ki az, a kinek nem teszik
 az uj lakás megválasztása s ki egész öszintén
 himezés-hámozás nélkül kel ki ellene, mint
 maga Kossuth. Szelid zsembeledésében, mely
 azonban sehol sem lépi túl a szülők iránti

A „DEBRECZENI” TARCAJA.

Kossuth levelei budai fogságából.

Varnai Sandortól.

Mint tudjuk, 1837. május 4-ik napján tör-
 tént, hogy a Torvényhatósági Tudósításoknak
 a tilalom ellenére történt közlése miatt a Zug-
 ligetben, hova Kossuth orvosi tanácsra furdó
 utca, a kávéforrás fölötti emeletben birt lak-
 kásából hurcolkodott üdülés végett, éjjeli egy
 óraker Eötvös József kir. fiskális, egy kapitány,
 őrmester s néhány fegyveres katoná ki-
 séretében megjelenvén, Kossuthot letartóztatta
 s kiragadva családja karjai közül, Budára, a
 várban levő katonai kaszárnyába kísértette.
 Következő nap reggeli négy óra tájban pesti
 szállásán is megjelentek a hatalom porcszói s
 ott talált leveleit és irományait lefoglalták. A
 vérlázító esetet atyja, Kossuth László saját-
 kezűleg irt körlevelében tudatta a törvény-
 hatóságokkal.

Kossuth fogsága körülményeiről, börténé-
 ben töltött napjairól hiányoztak mindeddig rész-
 letes adataink. Csak Kossuth egykori titkára-
 nak, Vörös Antalnak a nemzeti muzeumban
 őrzött kézirati följegyzései közt találjuk Kos-
 suthnak 46 db mindeddig teljesen kiadatlan,
 eredetiről másolt levelét, melyek nagy jelentő-
 séggel bírnak nemzetünk nagy fiának biog-
 ráfiájára nézve. Most, hogy a Vörös-gyűjtemény
 becses anyaga megnyitla a közelmúlt kor buvárai
 számára, Kossuthnak ezen szülőihez intézett
 levelei alapján rendkívül érdekes képét rajzo-
 latjuk azoknak a gyötrelmes éveknak, melyek
 Kossuth, az ellene hűtlenség czímen in-
 dított vizsgálat folyama alatt, budai fogságában
 töltött.

Kossuth egy magas, kis ablakos, sötétes
 földszinti szobában volt letartóztatva. Szobája
 ablaka oly magas volt, hogy székre állva sem

tudta elérni; bekő azonban nem volt rajta, az
 ily értelemben elterjedt hírek merő mende-
 mondák voltak. sőt Kossuthnak leveleiben nem
 egyszer nyílik alkalmja teljes elismeréssel em-
 lékezni meg, a felvigyázó katonákról is, kik
 közül Sebes kapitány valódi humanizmussal
 enyhített sorsán, a mennyiben tehetette, mind-
 addig, a míg a szabadulás reményének első
 örömsugára be nem köszöntött, a minek első
 jelül aztán tisztességesebb szobát rendeltek
 számára a második emeleten, felig bevakolt
 ablakkal.

De ha a közvetlen környezetében levő és
 őrizetére rendelt tiszték nem adták is panaszra
 okot, azért a politikai hatóság gondoskodott
 róla, hogy a fogolyt minél jobban elzárja a
 külvilágtól. Mindjárt első időben föltétlen meg-
 tiltották, hogy családjával másképp, mint level-
 ben érintkezék, s a levelezésnek is csupán
 egészségi állapotára és házi dolgokra kellett
 szorítkoznia, minden oly levelét, mely ezentul
 terjedt, minden teketória nélkül visszaküldték.

Tejes két hétig szívta már Kossuth a
 börtön füledt levegőjét a nélkül, hogy csak egy
 pillanatra is a szabad levegőre bocsátották
 volna. Május 18-án szülői kérelmet terjesztet-
 tek elő, hogy legalább meglátogathassák fiukat,
 hogy időnként levegőre hagyják menni. A fo-
 lyamodványt Kossuth védő ügyvédje, Benyovszky
 Péter készítette, mert a szülőknek a nádorhoz
 betegerjesztett megelőző kérelmére az a válasz
 érkezett, hogy József nádor Olaszországba ké-
 szül és többé semmibe sem avatkozik. A leszü-
 tott szülőket Czirákyhoz utasították, aki azon-
 ban semmi engedelménye sem volt hajlandó, sőt
 még könyveket is csak felvágatlanul engedett
 a fogolyhoz juttatni, nehogy azok punctirozva
 legyenek. Mi több, Kossuth kedvenc hangszere-
 tét s egyedüli vizsgálatását, a főtát is eltil-
 totta. Attól félt, hogy e flóta hangokat ad, a
 hangokból aztán gondolatokat lehet tolmácsolni.

nyaralás részvény-társulat
 ny-utca 8.
 agazdaközönség és
 eséplőgép tulajdono-
 soknak kitűnő mi-
 nőségű.
nyre
arabos szenét
 di stb. bányáiból
 minden állomásra szállítva.

**Asztali-
 és
 gyógy-viz**
 tekintélyek tapasztalata
 kiváló gyógyhatással bir
 kedtségél, tüdő-, gyomor
 hólyaghurutnál.
 tve felséges ital.
 gi főraktár:
 Arany János-ú. 9. sz.
 Rickl József, Szabó Zsigmond stb.
 (180.)

részvény-társaság.
 erencz
 ptőkével
 ág részvényeire
 esítés nyerhető.
 par és keresk. bank
 saját ház, I. emelet.

rassy-ut 23.

